

MAAELUMINISTEERIUM

FAKTILEHT, 2021. aasta

Põllumajanduse, kalanduse, toiduainetööstuse (k.a joogitööstus) tegevusalad

Allikad: Statistikaamet, Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni Amet, Euroopa Komisjoni DG AGRI ja DG Energy, Eesti Konjunktuuriinstituut, Maaeluministeerium, Eesti Pank

Koostajad: Marje Mäger ja Katre Kirt

Avaldatud 07.03.2022

Sisukord

Vajutage huvi pakkuvale pealkirjale.

Tootmine

Hinnad

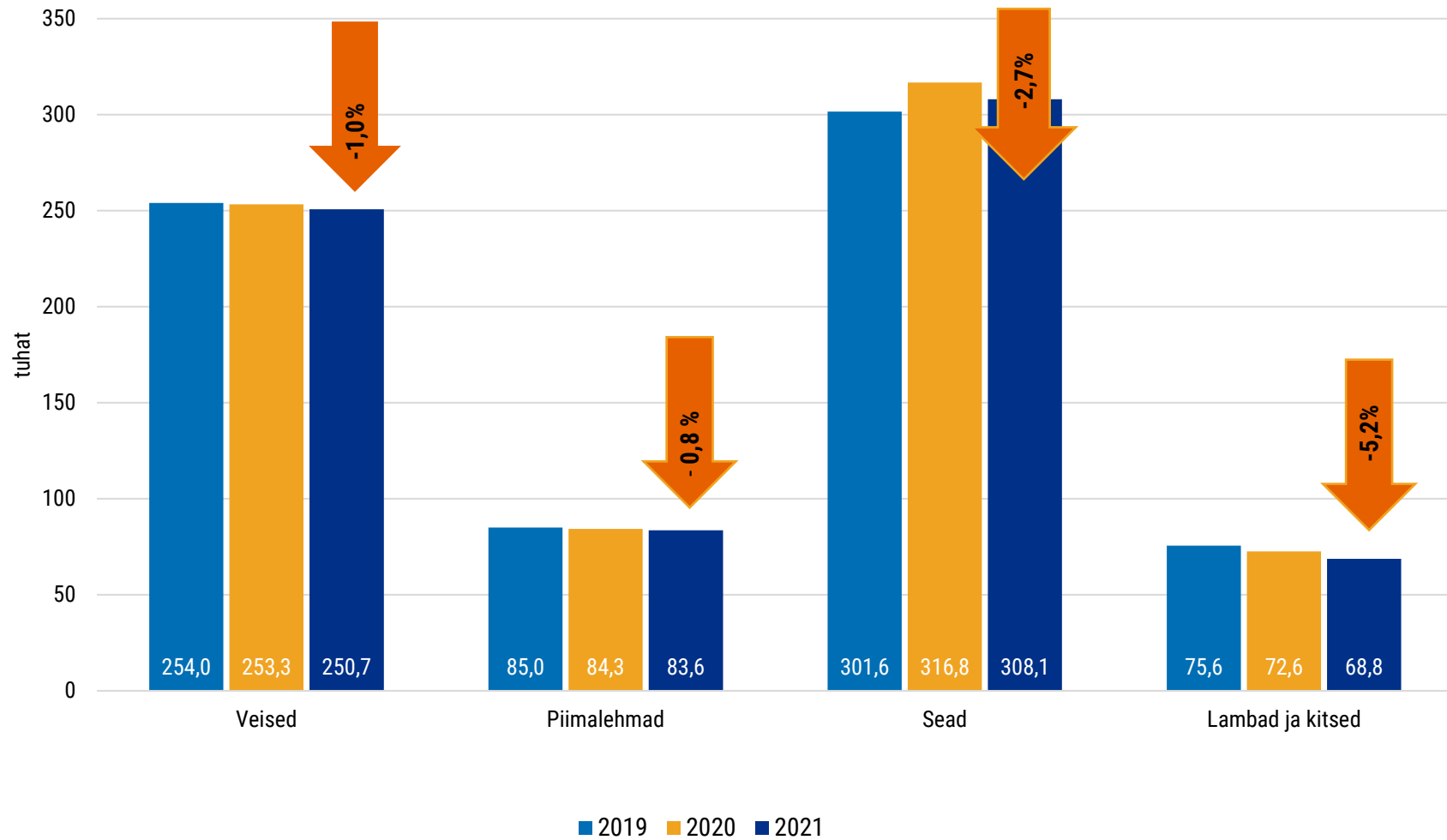
Majandusnäitajad

Väliskaubandus

Toetused

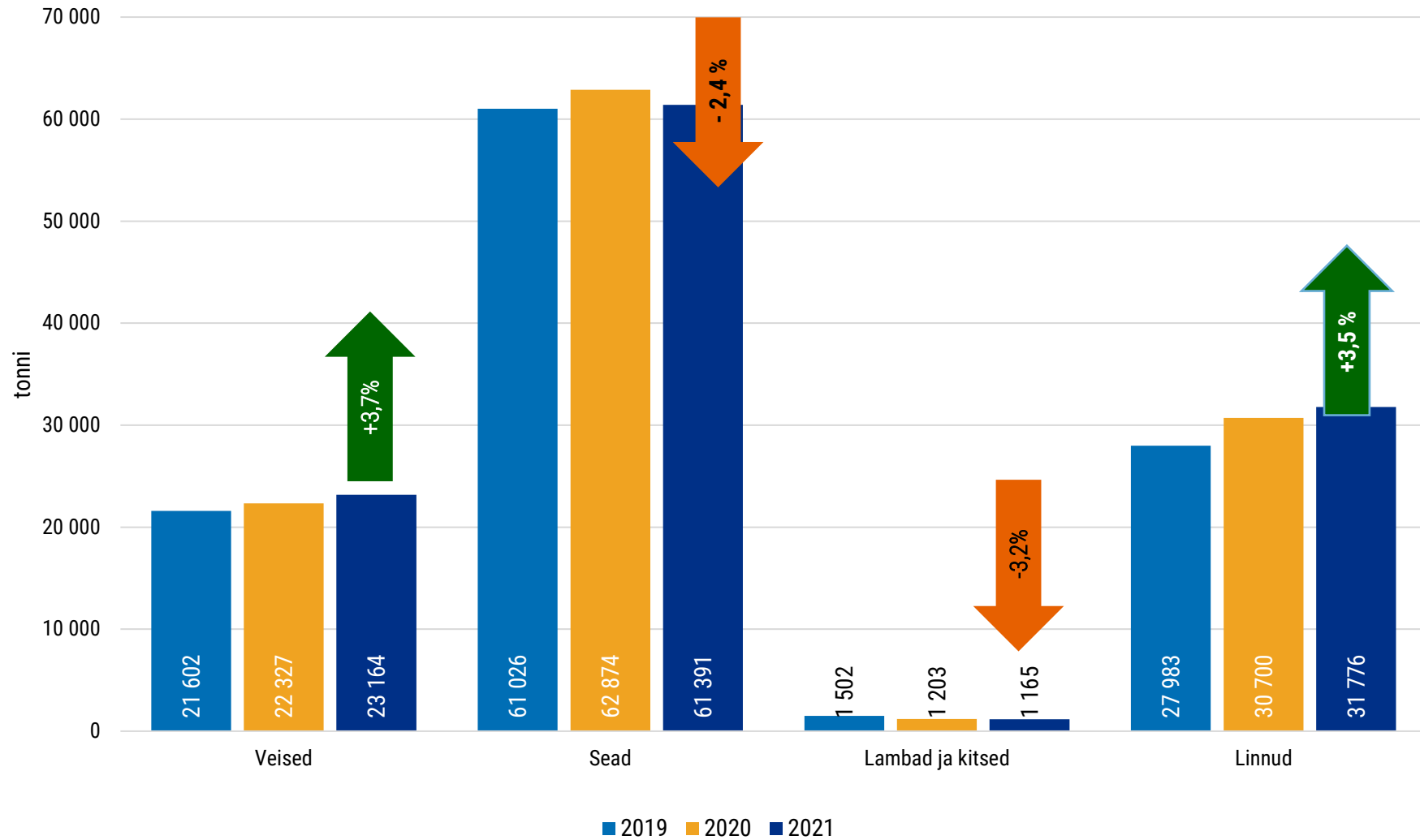
Tootmine

Loomade arv 31. detsember ja arvu muutus 31.12.2021 vs 31.12.2020

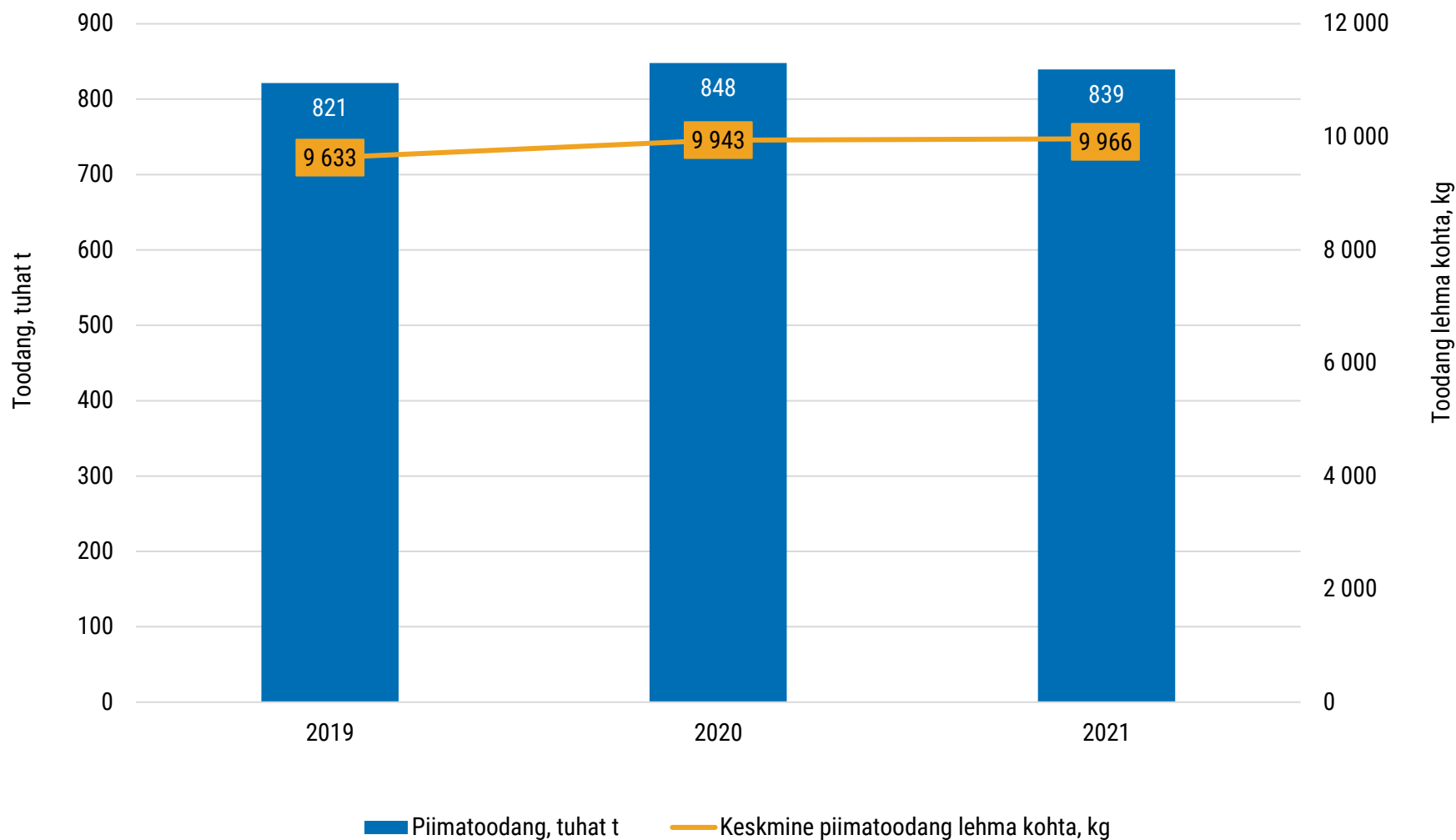
Allikas: Statistikaamet

Tapaloomade eluskaal ja eluskaalu muutus 2021 vs 2020

Allikas: Statistikaamet

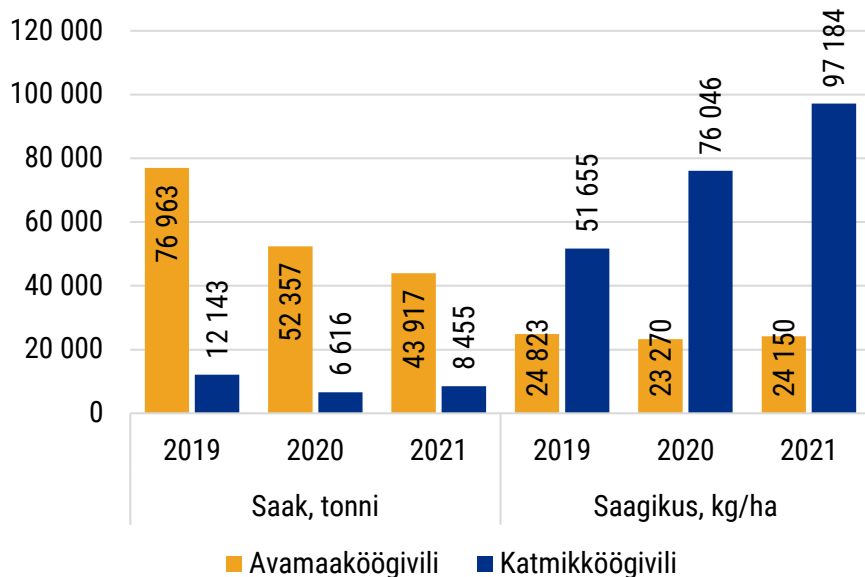
Piimatoodang ja keskmine piimatoodang lehma kohta

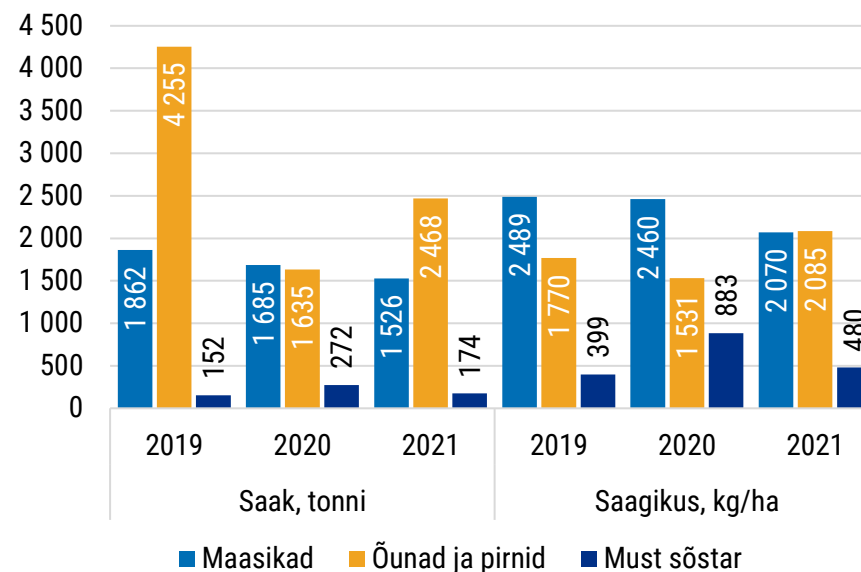
Allikas: Statistikaamet

2021. aasta piimatoodang oli 1,0% väiksem võrreldes eelmise aastaga, mis tulenes piimalehmade arvukuse langusest (- 0,8%). Samal ajal piimalehmade keskmine produktiivsus suurenes 0,2%.

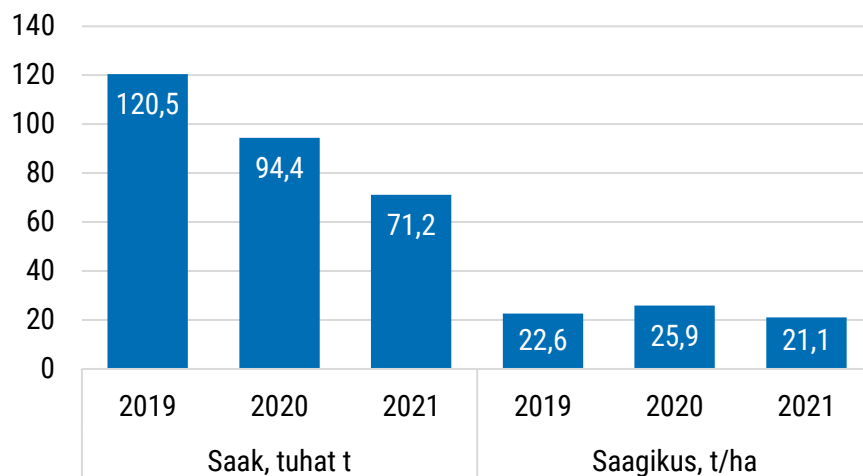
Köögivilja saak ja saagikus

Puuvilja ja marja saak ja saagikus

Kartuli saak ja saagikus

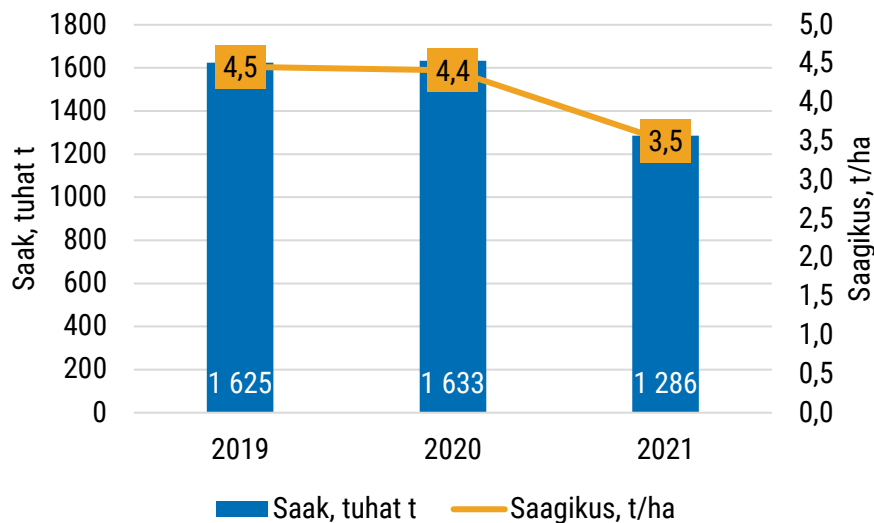

Köögivilja kogusaak 2021. aastal oli 11% väiksem kui eelmisel aastal, mis tulenes põhiliselt avamaaköögivilja kasvupinna vähenemisest (-19%). Köögiviljade kogusaagist moodustas avamaaköögivilja 84% ja katmikköögivilja 16%.

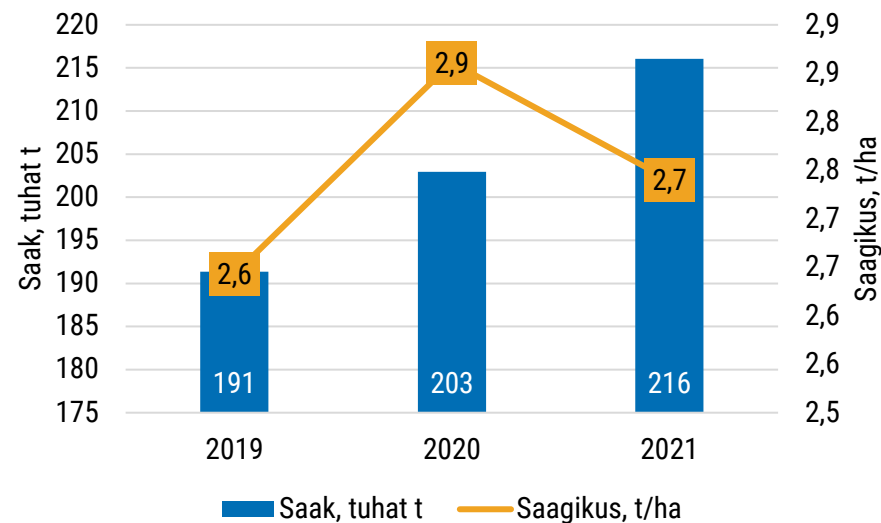
Kartuli saak vähenes 25% aastases võrdluses, mis tulenes nii saagikuse (-19%) kui ka kasvupind (-7%) vähenemisest.

Õunte ja pirnide saak 2021. aastal aastases võrdluses oluliselt suurenes (51%), kuid võrdlusbaas oli madal. Musta sõstra ja maasika saak jäi väikseks ebasoodsate ilmastikutingimuste tõttu.

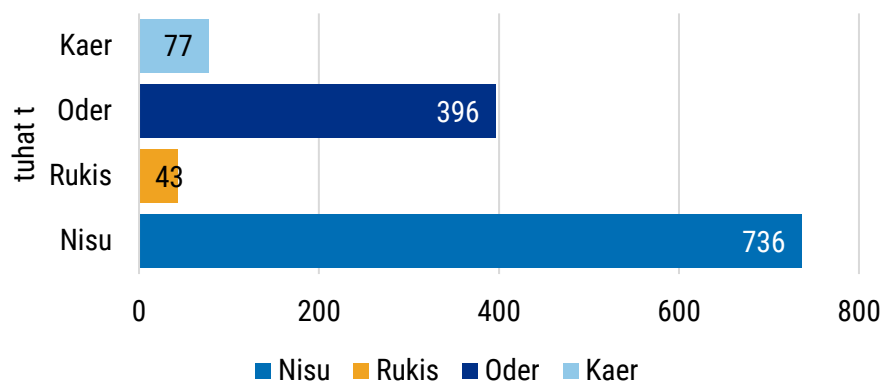
Teravilja saak (tuhat t), saagikus (t/ha)

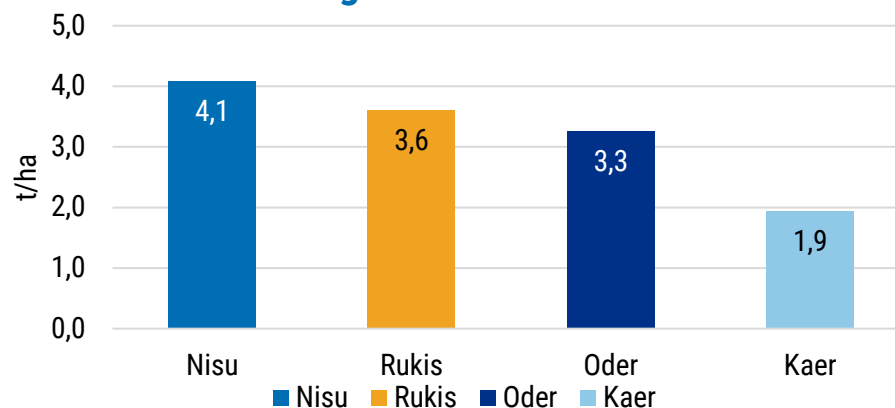
Rapsi saak(tuhat t) ja saagikus (t/ha)

Saak 2021.aasta

Saagikus 2021. aasta

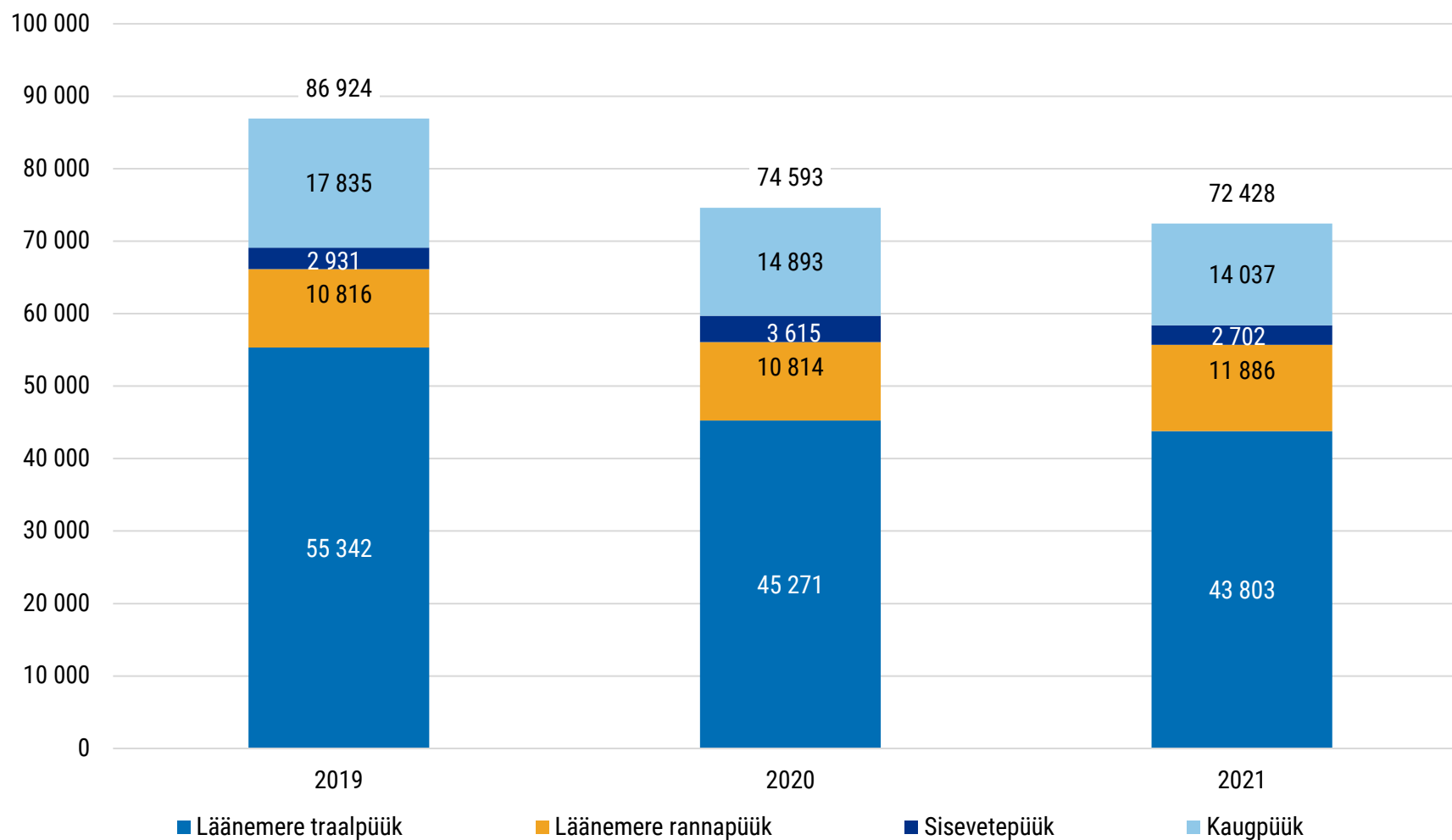

Allikas: Statistikaamet

2021. aasta teravilja saak jäi küll viiendiku võrra madalamaks eelmise aasta rekordsaagist, kuid oli siiski viimase viie aasta keskmise tasemel. Taliteravilja rekordsuur kasvupind hoidis ära suurema saagi languse.

Rapsi saak oli rekordiline, mis tulenes kasvupinna suurenemisest, samal ajal saagikus jäi pisut väiksemaks kui eelmisel aastal.

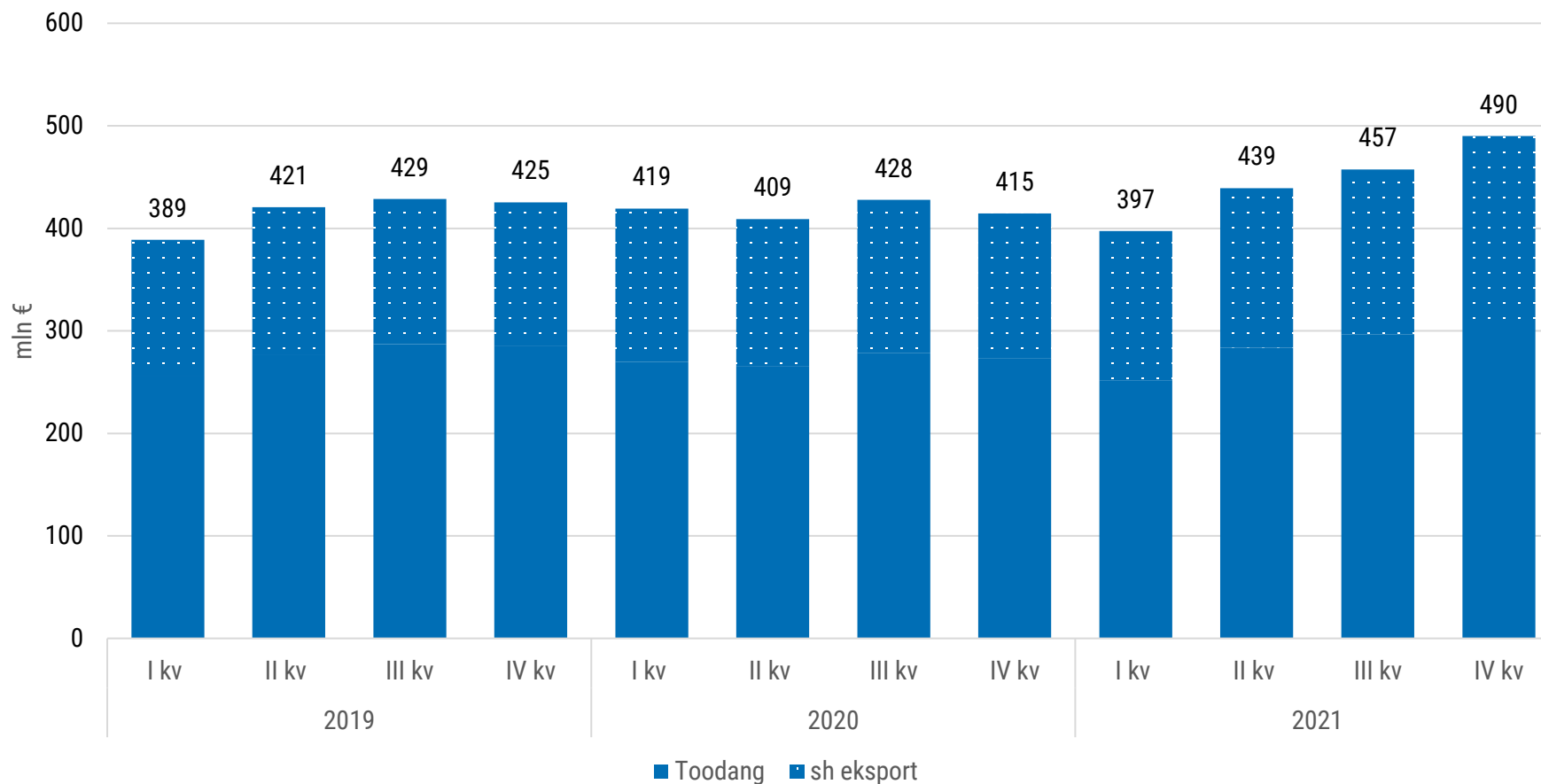
Kalapüügi kogused, tonni

Allikas: Põllumajandus- ja Toiduamet

Kala püügikogus 2021. aastal vähenes 2,3% (-2165 t), mis tulenes kvootide vähenemisest. Vähenes nii Läänemere traalpüügi (-3,2%), sisevetepüügi (-25,3%) kui ka kaugpüügi (-5,7%) kogus. Kümnendiku võrra (9,9%) suurenes vaid Läänemere rannapüük.

Toiduainetööstuse toodang sh eksport, mln €

Allikas: Statistikaamet

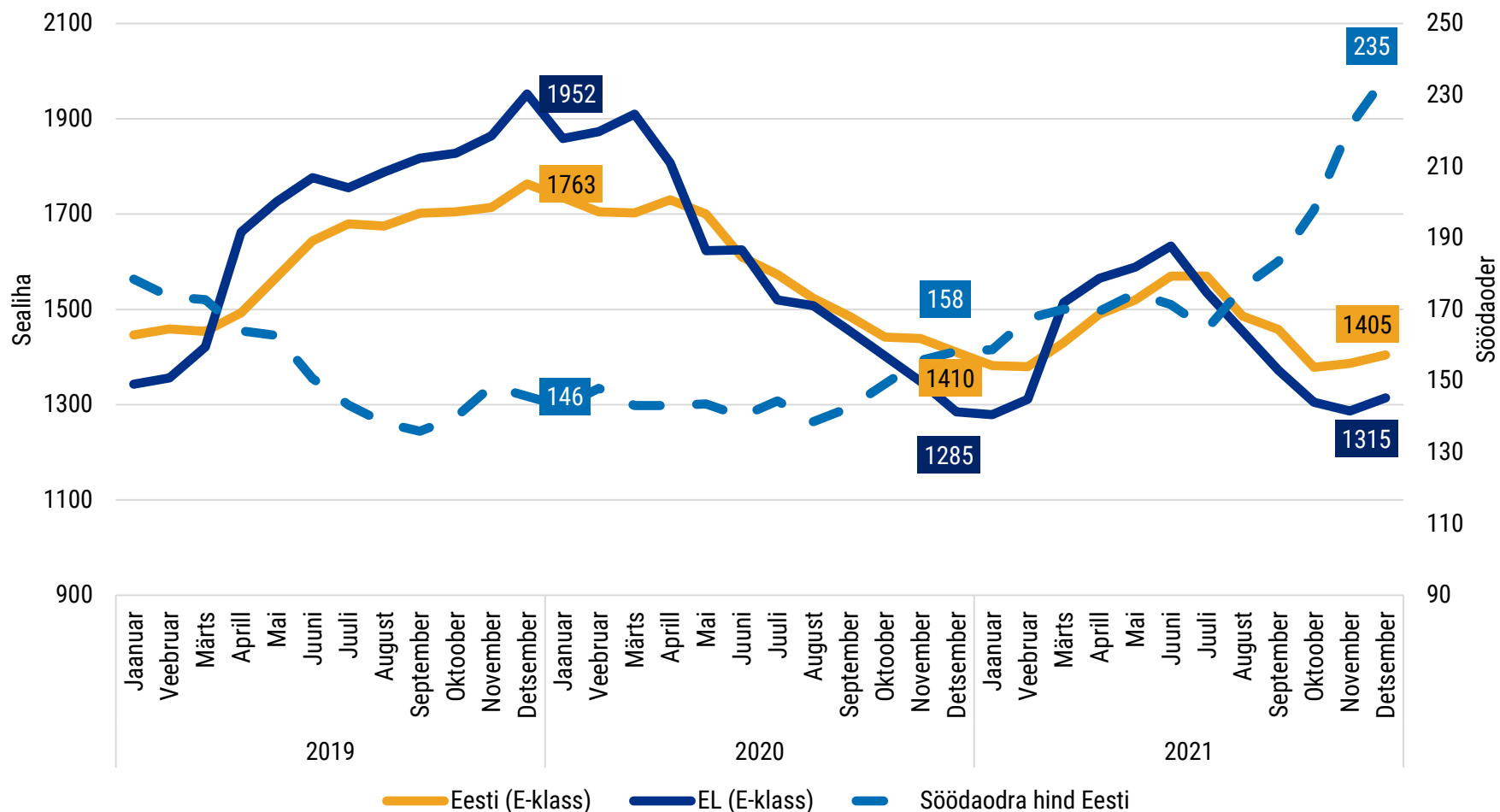
Toiduainetööstuste toodangu väärtus suurenes 2021. aasta IV kvartalis 18% võrreldes eelmise aasta sama ajaga. Samal perioodil ekspordi väärtus suurenes 27% Toiduainetööstuse toodangu moodustas 14% töötleva tööstuse toodangust ja 8% ekspordist.

Suurima osa Eesti toiduainetööstuse toodangust annavad jätkuvalt piima- (22%) ja lihatööstus (18%).

Hinnad

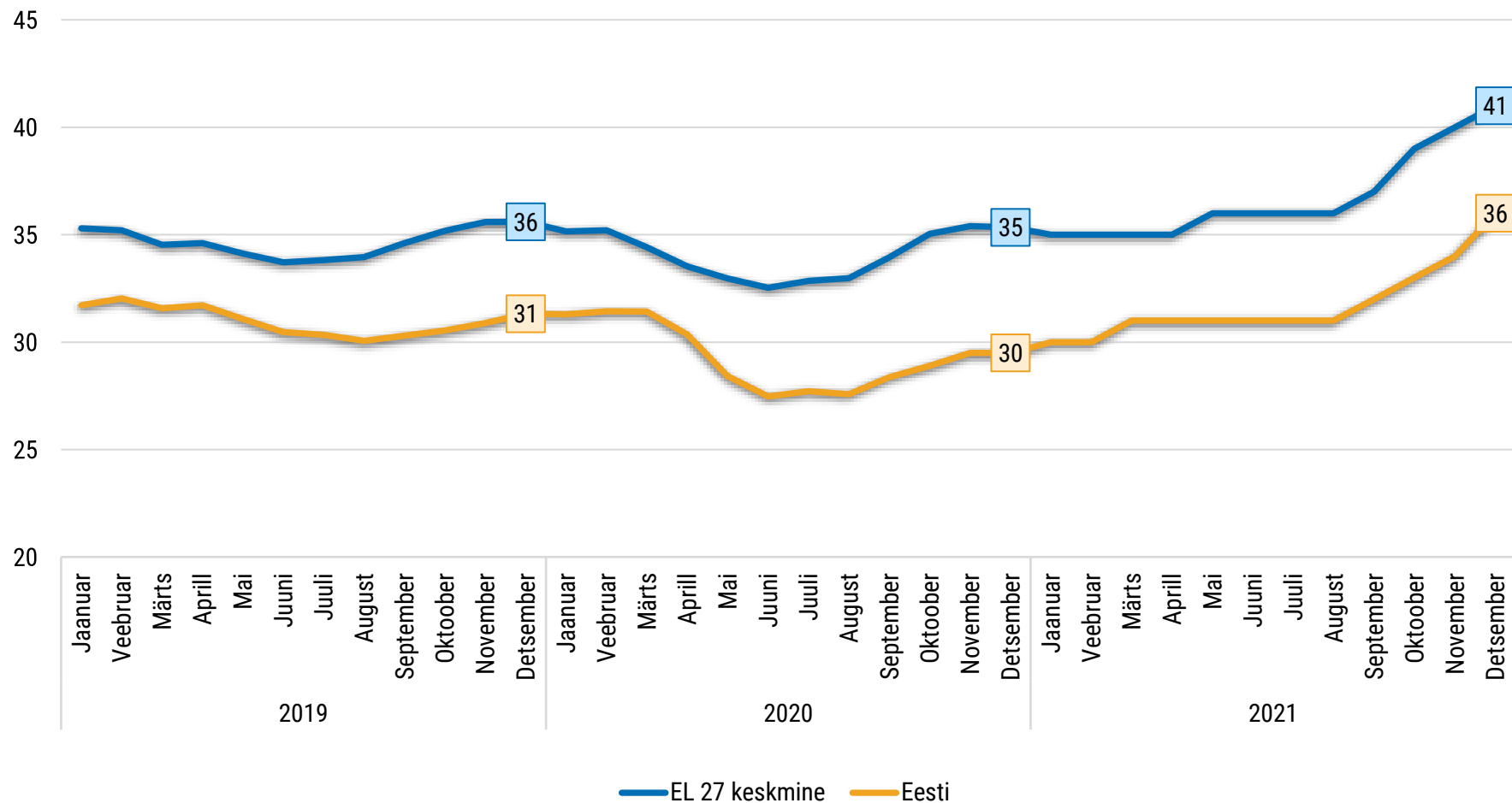
Sealiha ja söödaodra kokkuostuhind, €/t

Allikas: Euroopa Komisjon, Eesti Konjunkturiinstituut

Pärast eelmise aasta kõrget taset 2020.aasta märtsis, hakkas sealiha hind langema, 2021. aasta alguses pöördus hinnakõver tasasele tõusule, kuid aasta teises pooles hakkas taas langema. Samal ajal söödaodra hind on olnud juba 2020. aasta III kvartali lõpust tõusutrendis, 2021. aasta IV kvartalis tõus jätkus.

Piima kokkostuhind Eestis ja EL 27-s, €/100 kg

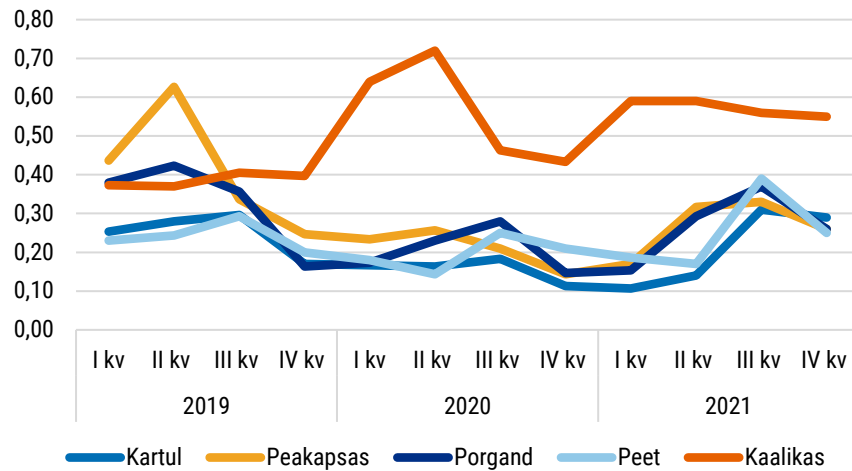

Allikas: Statistikaamet, Euroopa Komisjoni DG AGRI

Piimaturgu mõjutavate kriiside korral langeb Eesti keskmine piima kokkostuhind ELi keskmisest rohkem. Nii oli ka 2020. aasta kevadel Covid-19 viiruse leviku tõkestamiseks võetud meetmetest põhjustatud hinnalangus Eestis ELi keskmisest sügavam. Alates 2020. aasta teisest poolest hakkas piima kokkostuhind tõusma, 2021. aasta septembri lõpuks ületas koroonakriisi eelse taseme ning kiire tõus jätkus ka IV kvartalis.

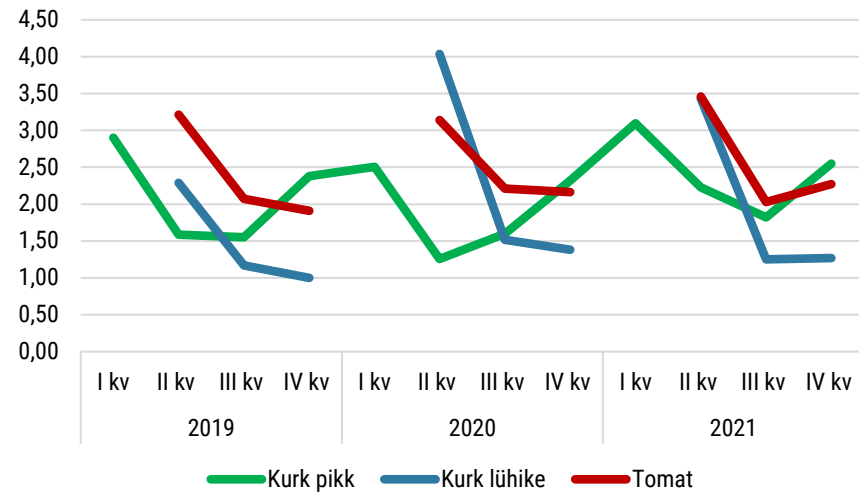
Vaatamata paranenud turuolukorrale ELi ja Eesti kokkostuhindade vahe püsib.

Köögivilja ja kartuli keskmised tootjahinnad, €/kg

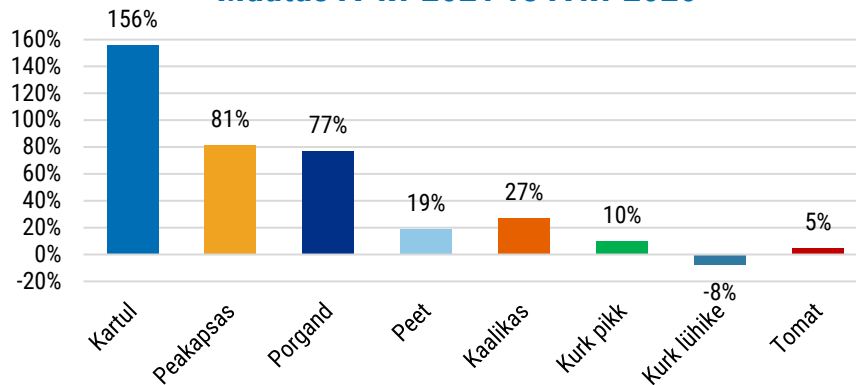

Allikas: Eesti Konjunkturiinstituut

Kurgi ja tomati keskmised tootjahinnad, €/kg

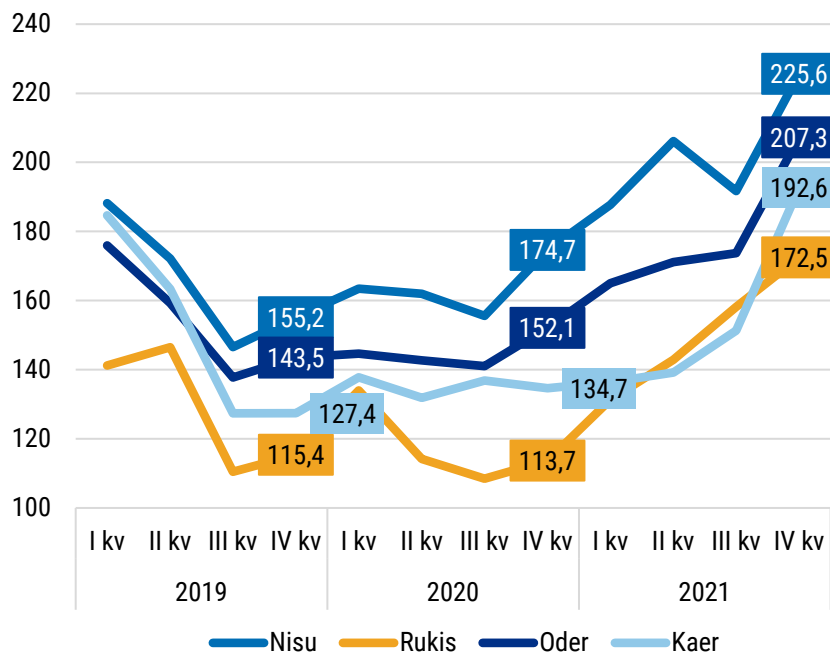
Muutus IV kv 2021 vs IVkv 2020

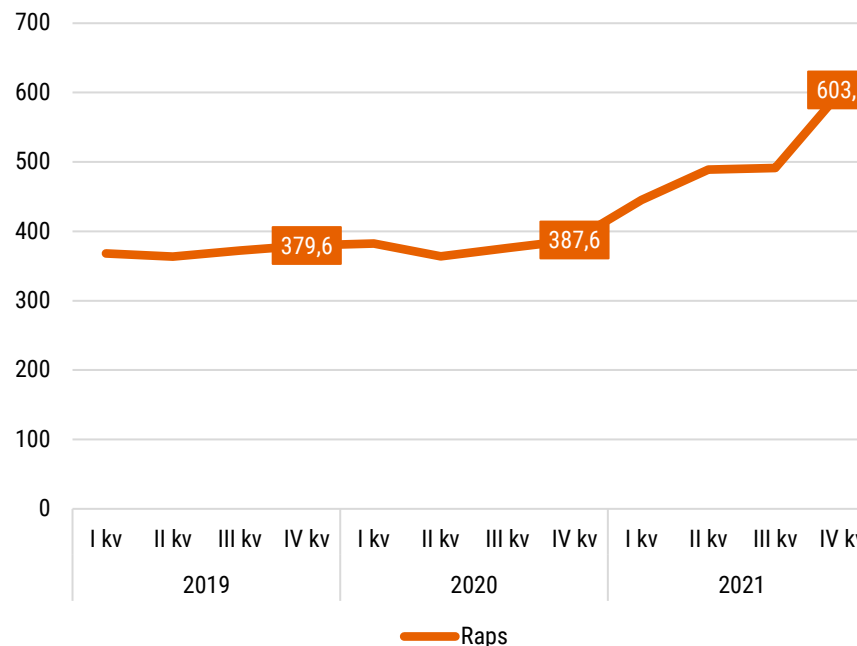
Sarnaselt maailmaturul toimuvaga on Eestis köögivilja hind kõikum, sõltudes nii saagist kui ka kõrvalturgudel toimuvast, kuna kohalikule toodangule pakuvad konkurentsi ka importtooted.

Kartuli ja köögivilja tootjahinnad olid 2021. aasta IV kvartalis oluliselt kõrgemad (v.a lühike kurk) võrreldes eelmise aasta sama ajaga, mis tulenes madalast võrdlusbaasist, aga olid võrreldavad kriisieelse ajaga.

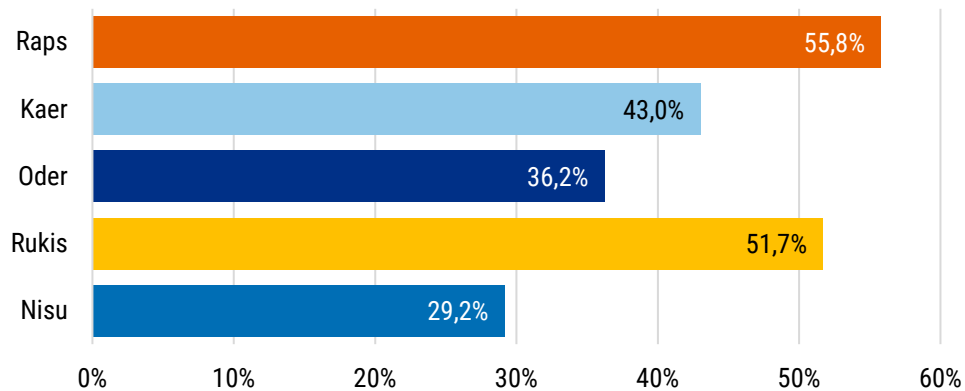
Teravilja hind Eestis, €/t

Rapsi hind Eestis, €/t

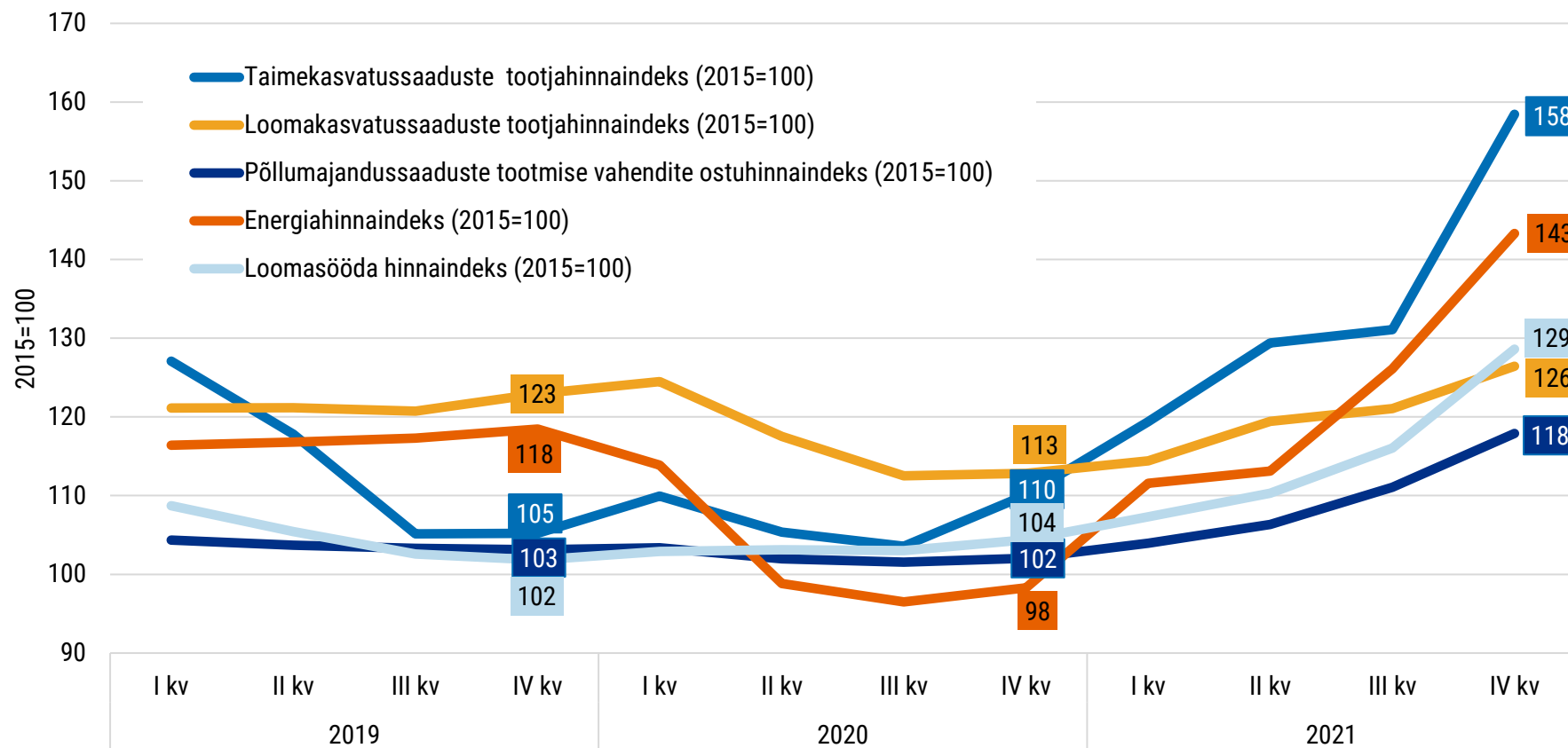
Muutus IV kv 2021 vs IV kv 2020

Teravilja hinnad nii maailmas kui ka Eestis on 2021. aastal olnud kõrged ning tõusutrendis. Hindasid iseloomustab ka suur muutlikkus. Hinnatõusu põhjuseid on mitmeid – kuiva ja kuumade tõttu nisu toodangu langus USA-s ja Kanadas, lõppvarude vähenemine eksportivates riikides, Venemaa kaubanduspoliitika, suur nõudlus maailmaturul (eriti Hiinas). Märkimisväärselt on tõusnud ka rapsi hind – suure nõudluse, Kanada rapsi toodangu vähenemise ning maailmavarude vähenemise tõttu.

Allikas: Eesti Konjunktuuriinstituut

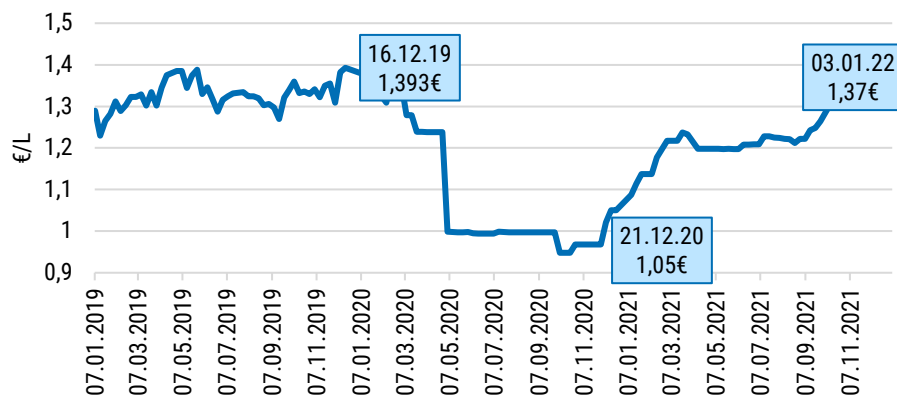
Hinnaindeksite muutused võrreldes 2015. aastaga

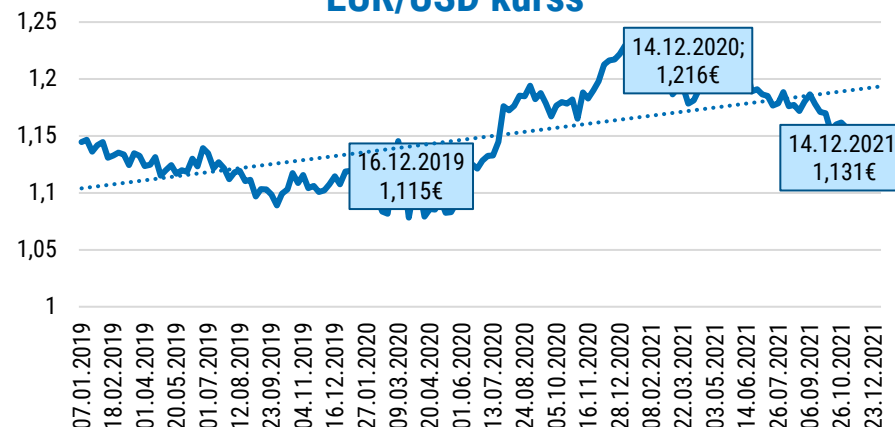
Allikas: Statistikaamet

Põllumajandussaaduste tootjahinnad kallinesid 2021. aasta IV kvartalis võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 31 protsenti võrra sh loomakasvatussaaduste tootjahinnad 12 protsenti võrra (piimal tõus +17, sigadel langus -1), samal ajal taimekasvatuse tootjahinnad kallinesid 44 protsenti võrra (tõusu mõjutajateks teravili, õlikultuurid ja köögivilid). Põllumajandussaaduste tootmise vahendite ostuhinnad olid IV kvartalis 16 protsenti võrra kõrgemad võrreldes eelmise aasta sama ajaga. Tõusu mõjutajateks energia, mis on IV kvartali võrreldes kallinenud 46 protsenti võrra ja ostusöödad - kallinemine 23 protsenti võrra. Nii sööda kui energia hinnaindeks on suurenenud enam kui loomaksvatusaaduste tootjahinnaindeks.

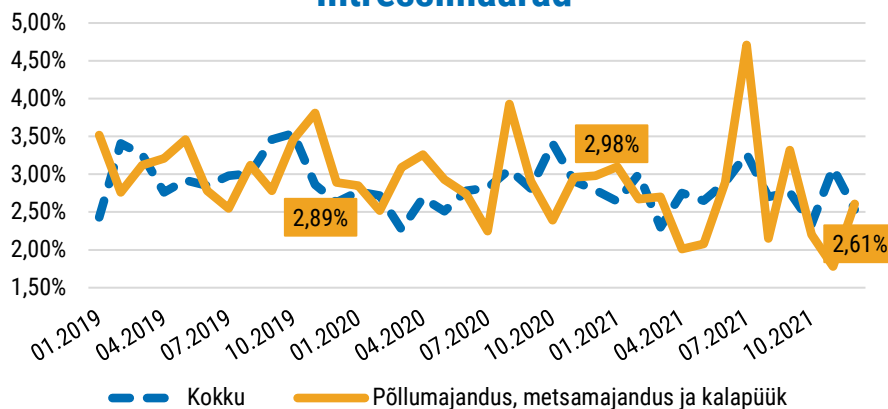
Diislikütuse tarbijahind Eestis, €/L

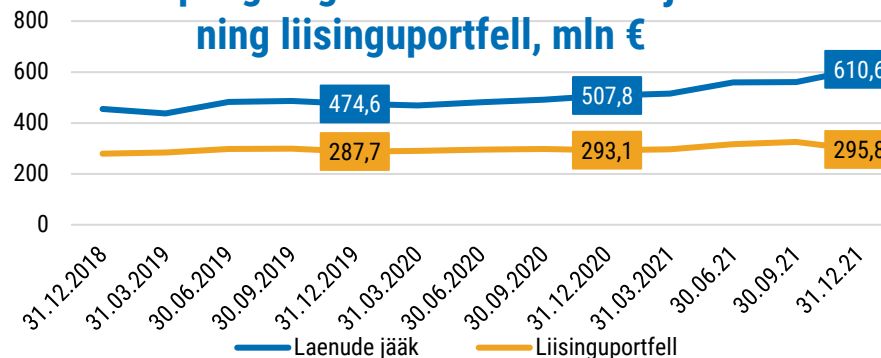
EUR/USD kurs

Intressimäärad

Põllumajanduse, metsamajanduse ja kalapüügi tegevusalade laenude jääk ning liisinguportfell, mln €

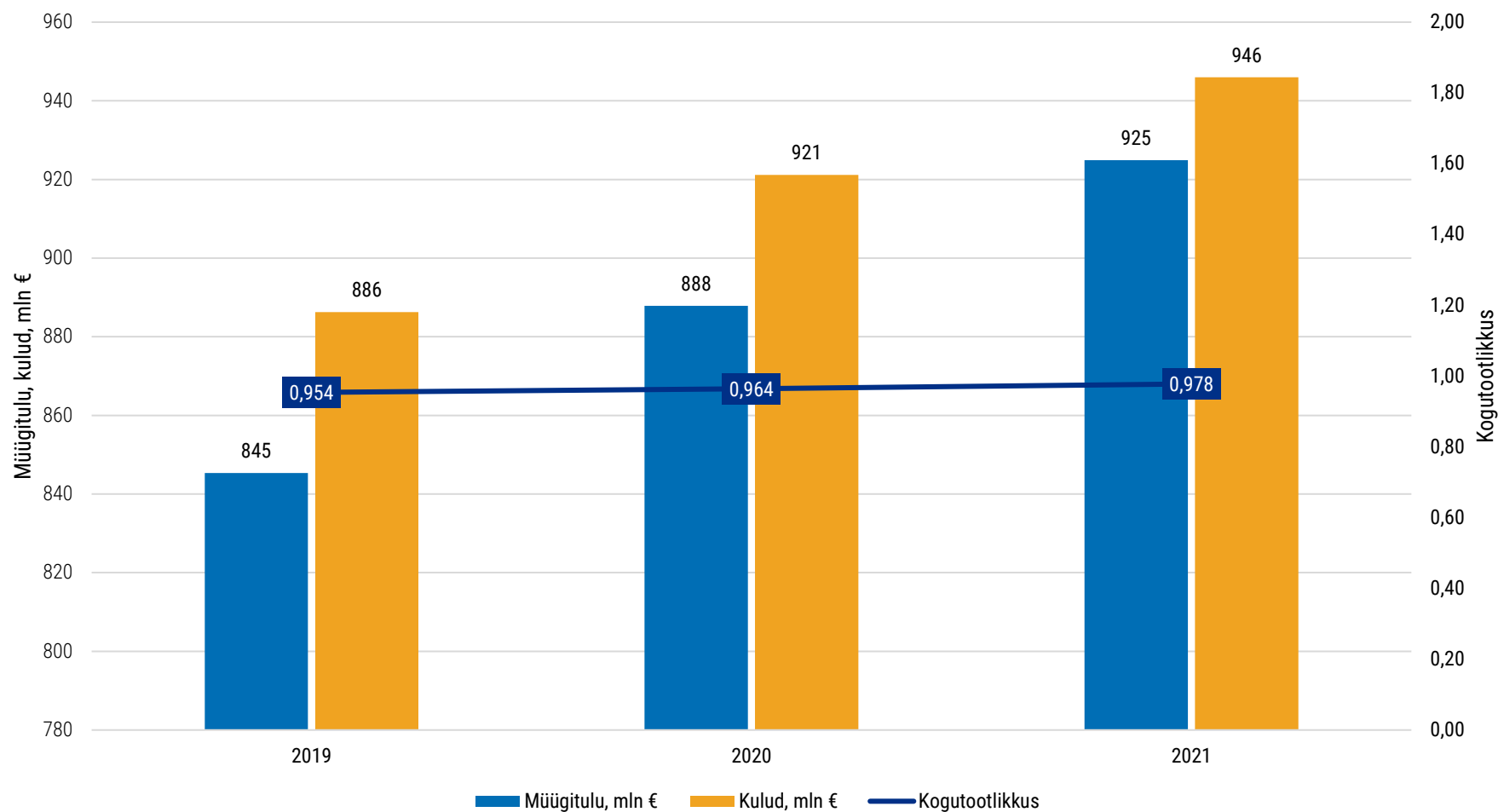
Allikas: Eesti Pank, Euroopa Komisjoni DG Energy

Diislikütuse hind tõuseb jõuliselt – 03. jaanuaril 2022 oli hind 1,37 €/l ehk 26% kõrgem kui aasta tagasi. Samal ajal Lätis diislikütuse hind 1,299 €/l ja Leedus 1,348 €/l. Erimärgistatud diislikütusel kehtib Eestis alandatud aktsiisimäär 100 €/1000 l (tavamäär 372 €/1000 l), Lätis 62,1 €/1000 l (tavamäär 414 €/1000 l) ja Leedus 60€/1000 l (tavamäär 372 €/1000 l). 2021 IV kvartalis euro tugevnes US dollari suhtes, kuid alates 2019. aasta algusest on suund pigem nõrgenev.

Põllumajandusele, metsamajandusele ja kalapüügile antud laenude intress kõikus IV kvartalis oluliselt. Seejuures olid pikaajaliste laenude intressimäärad madalamad tegevusalade keskmisest, lühiajalistel laenudel olid intressimäärad oktoober-november madalamad, detsember kõrgem.

Majandusnäitajad

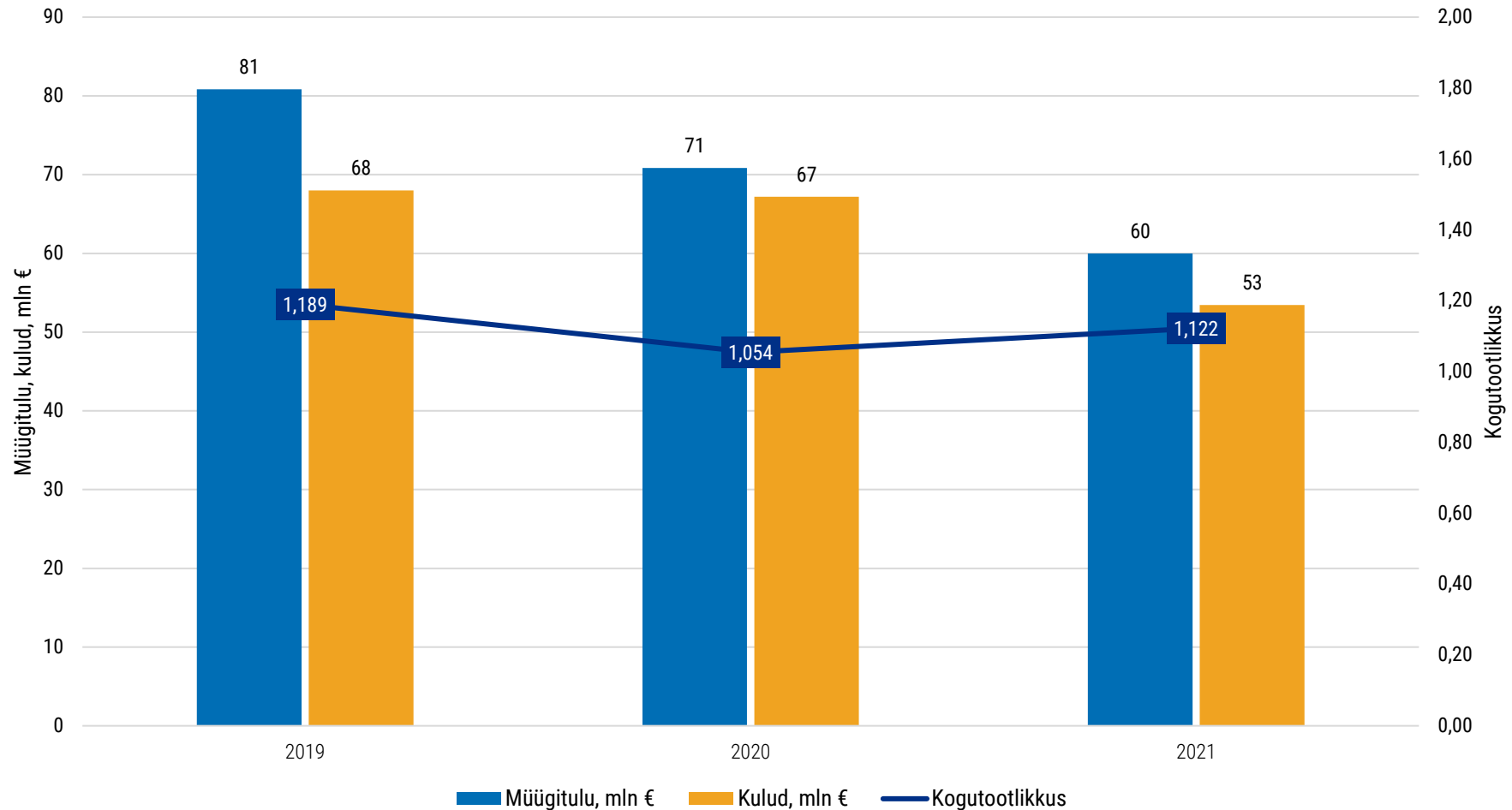
Põllumajandusettevõtete müügitulu ja kulud, kogutootlikkus müügitulu alusel

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeriumi arvutused

Põllumajandusettevõtete müügitulu 2021. aastal suurenes 4,2%, ületades isegi koroonaeelse taseme. Kulud kasvasid samuti, kuid kasvukiirus oli aeglasem, mistõttu ettevõtete kogutootlikkus müügitulu alusel suurenes. (müügitulu/kulud).

Kalapüügi ja vesiviljelusettevõtete müügitulu ja kulud, kogutootlikkus müügitulu alusel

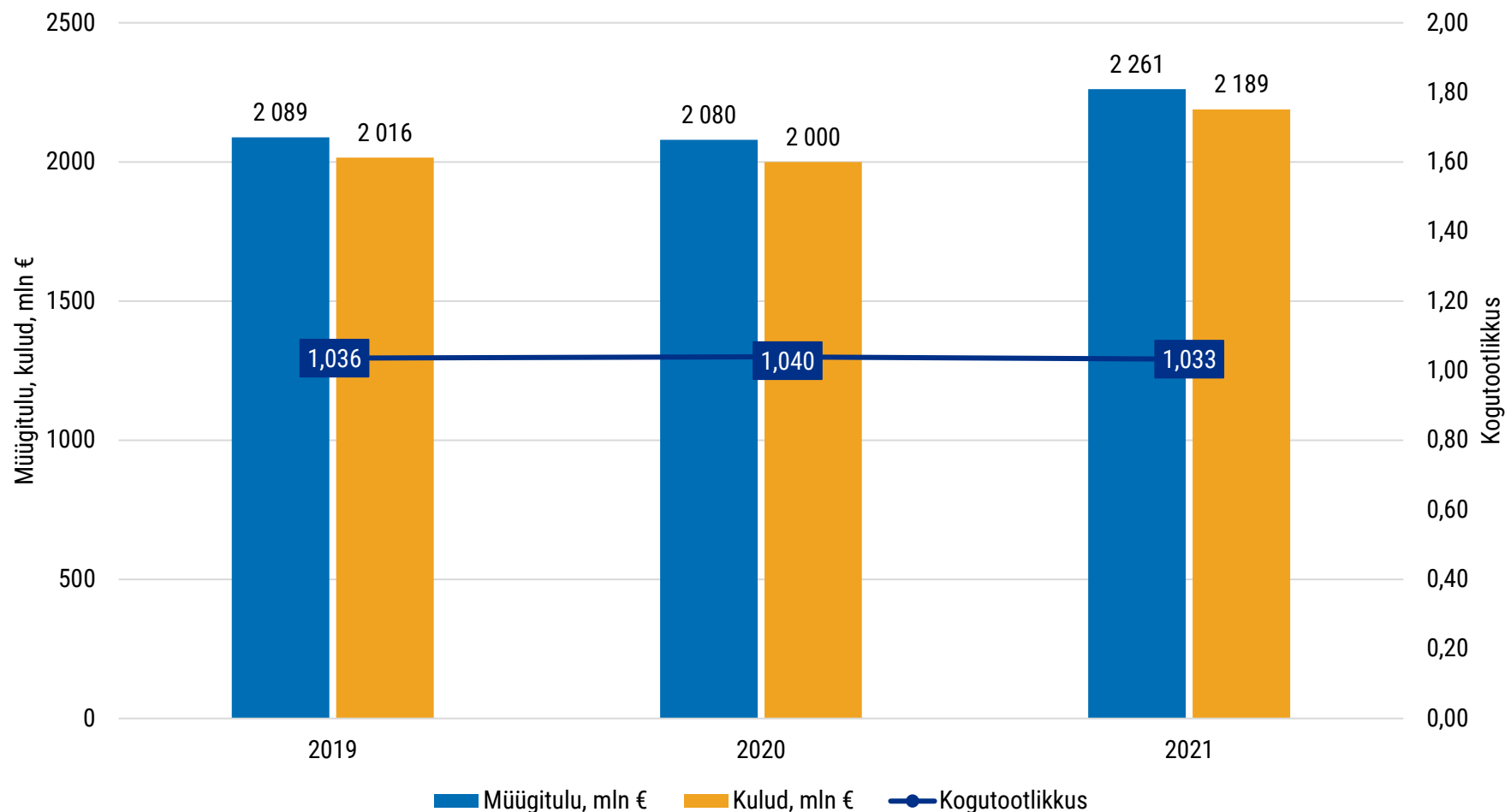

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

Kalapüügi ja vesiviljelusettevõtete müügitulu vähenes 2021. aastal 15,4%, mis tulenes eeskätt püügi vähenemisest. Samal ajal kulud vähenesid aastases võrdluses viiendiku võrra (-20,5%), mis suurendas ettevõtete kogutootlikkust.

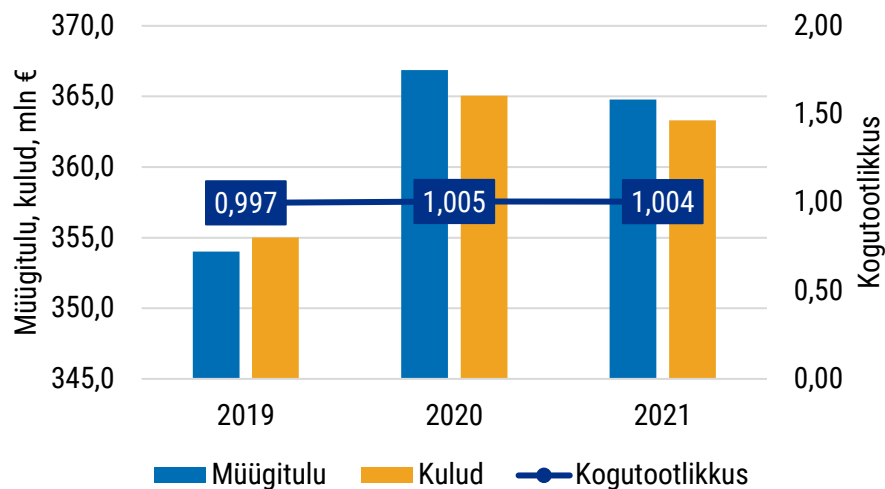

Toiduainetööstuste müügitulu ja kulud, kogutootlikkus müügitulu alusel

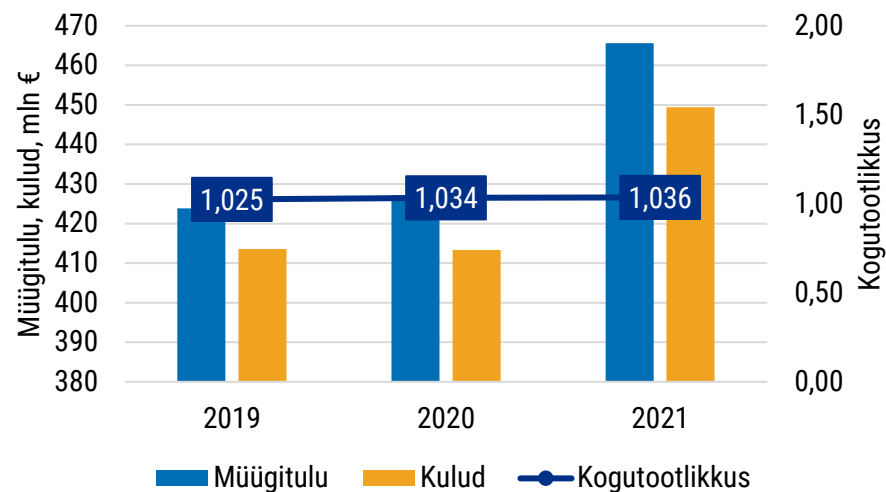

Toiduainetööstuste 2021. aasta müügitulu suurenes aastases võrdluses 8,7% (+182 mln €) Müügitulu kasv tulenes eelkõige toodangu kallinemisest. Sisendite hinnatõus ja tööjõukulude hoogne kasv suurendas kulusid (+9,4%). Kulude kasv oli kiirem müügitulu suurenemisest, mis vähendas kogutootlikkust.

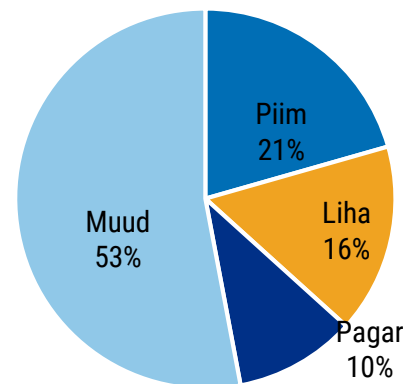
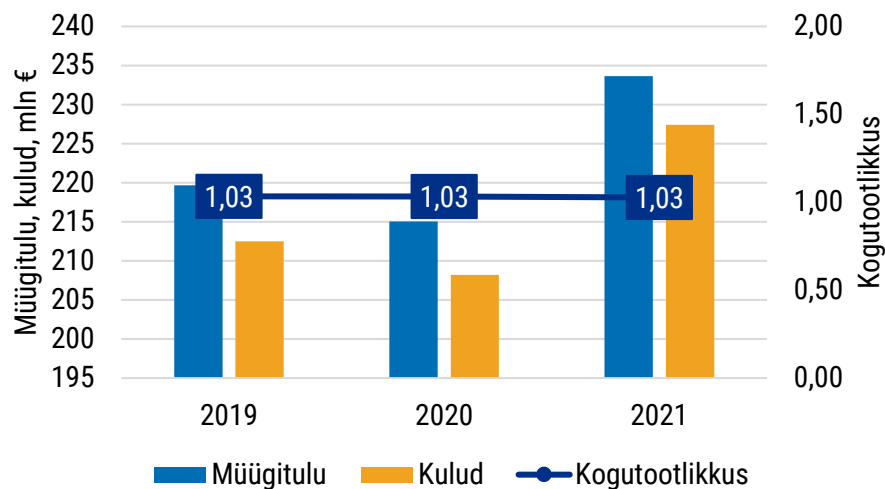
Lihatööstus

Piimatööstus

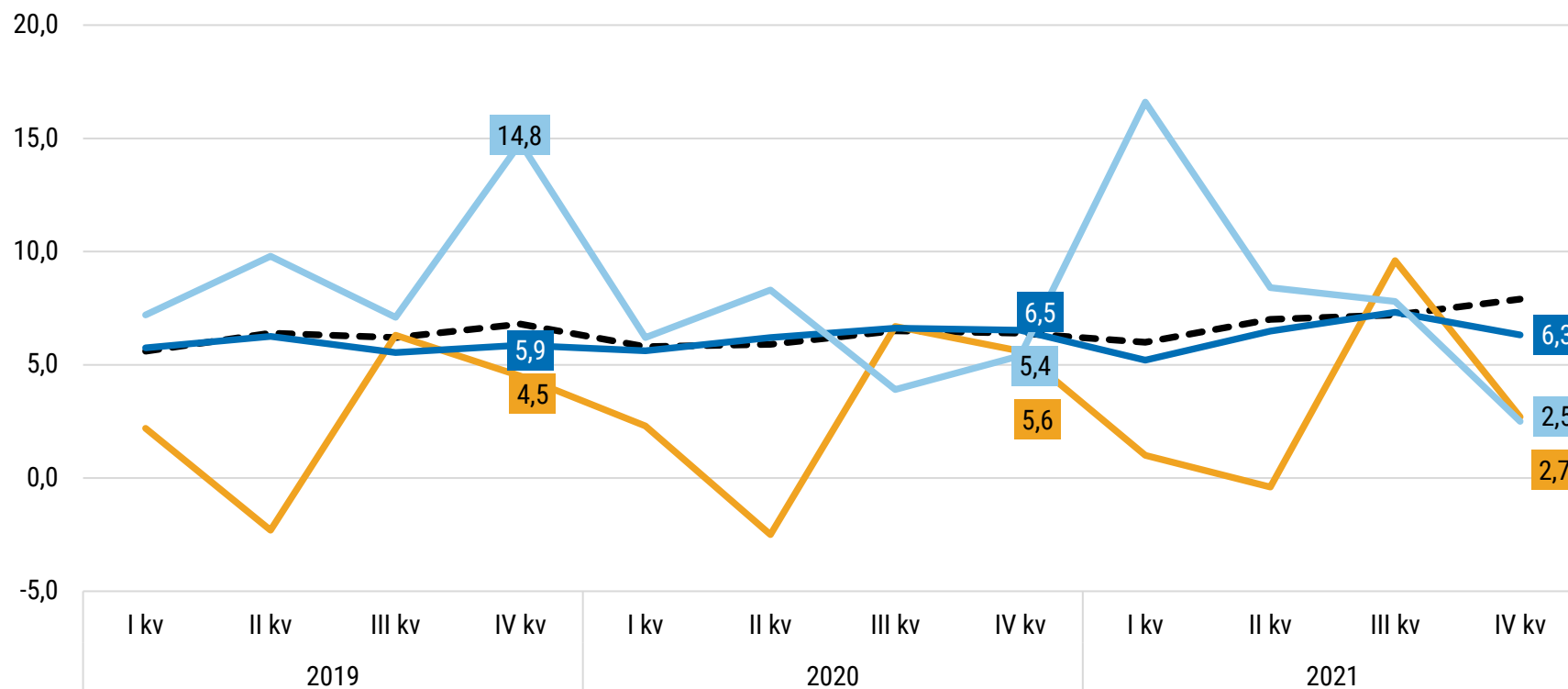
Pagaritööstus

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

Toiduainetööstuse suurema osakaaluga sektoritest suutis 2021. aastal müügitulu suurendada nii piimatööstus (+9%) kui ka pagaritööstus (+9%). Pagaritööstuse suur kasv peegeldab eelkõige madalat võrdlusbaasi. Samas lihatööstuste müügitulu jäi võrreldavaks eelmise aastaga (-0,6%). Kogutootlikkust suutis kasvatada ainult piimatööstus.

Töoviljakus puhta lisandväärtuse alusel, tuhat €

--- Tegevusalade keskmine

— Toiduainetööstus (sh joogitööstus)

— Taime- ja loomakasvatus, jahindus ja neid teenindavad tegevusalad

— Kalapüük ja vesiviljelus

Töoviljakus = puhas lisandväärtus / töötajate arv

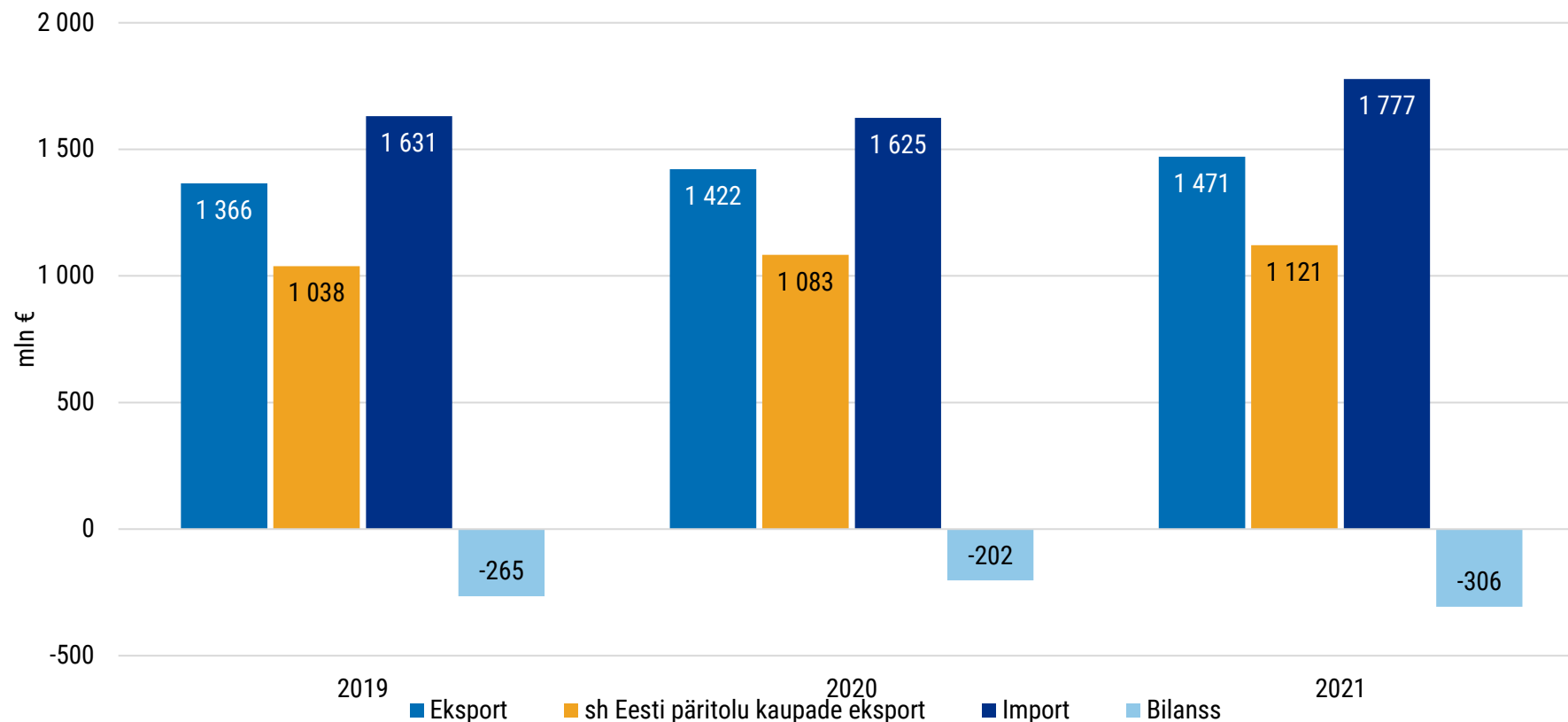
Puhas lisandväärtus = kogukasum (-kahjum) + tööjõukulud

Allikas: Statistikaamet

Töoviljakus IV kvartalis langes. Taime- ja loomakasvatuse ning kalapüügi ja vesiviljeluse töoviljakus oli oluliselt madalam (~50%) võrreldes eelmise aastaga, toiduainetööstuses jäi langus väiksemaks (-3,2%)

Väliskaubandus

Põllumajandussaaduste ja toidukaupade väliskaubandus, mln €

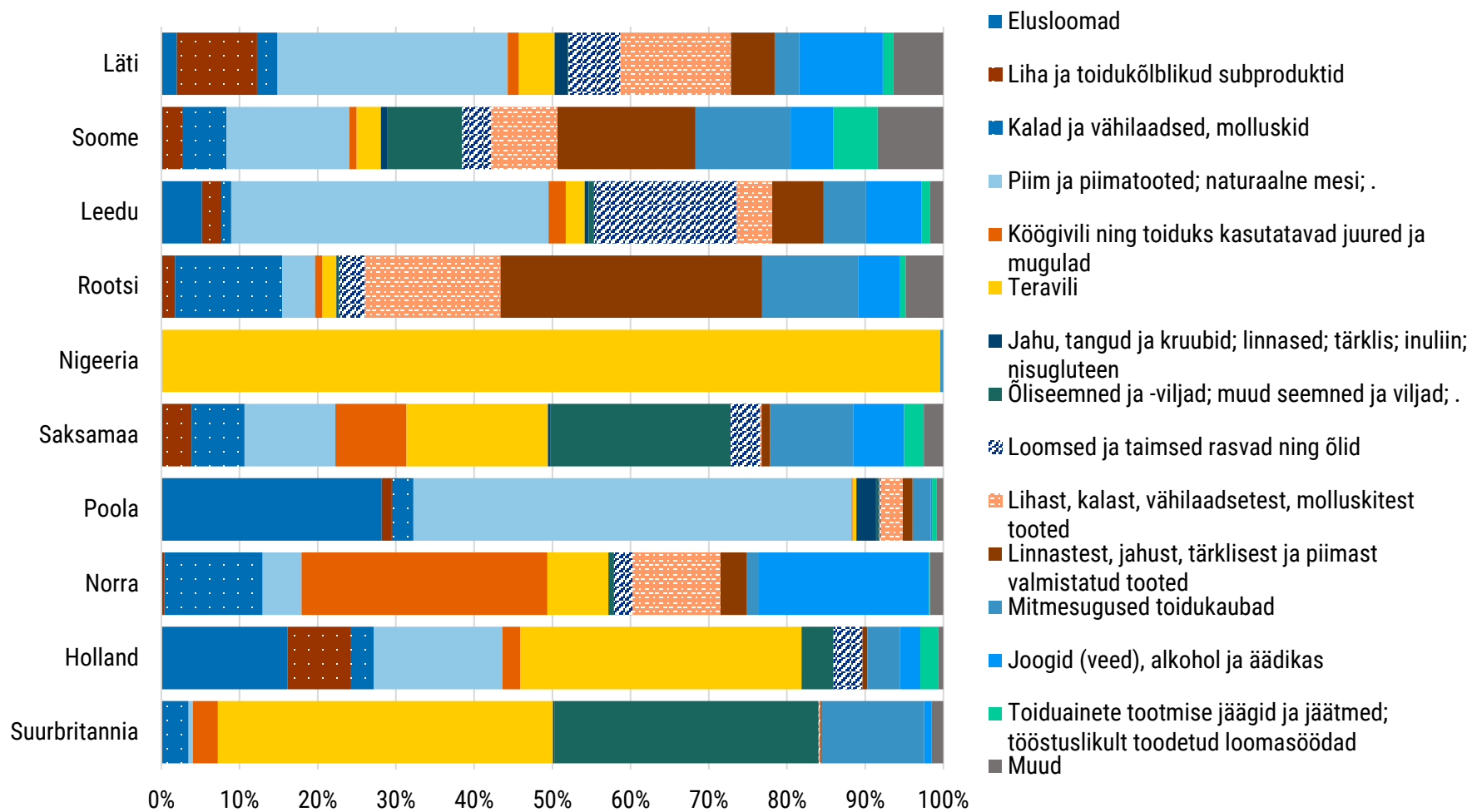

Allikas: Statistikaamet

Põllumajandussaaduste ja toidukaupade 2021. aasta eksport suurenes aastatagusega võrreldes 3,5% (Eesti päritolu +3,5%), impordi väärtus suurenes 9,4%. Eesti päritolu kaupade koguekspordis moodustab Eesti päritolu põllumajandussaaduste ja toidukaupade osakaal 9%.

Eesti päritolu kaupade osatähtsus põllumajandussaaduste ja toidukaupade ekspordis on viimastel aastatel olnud stabiilne ja jäänud ~75% juurde.

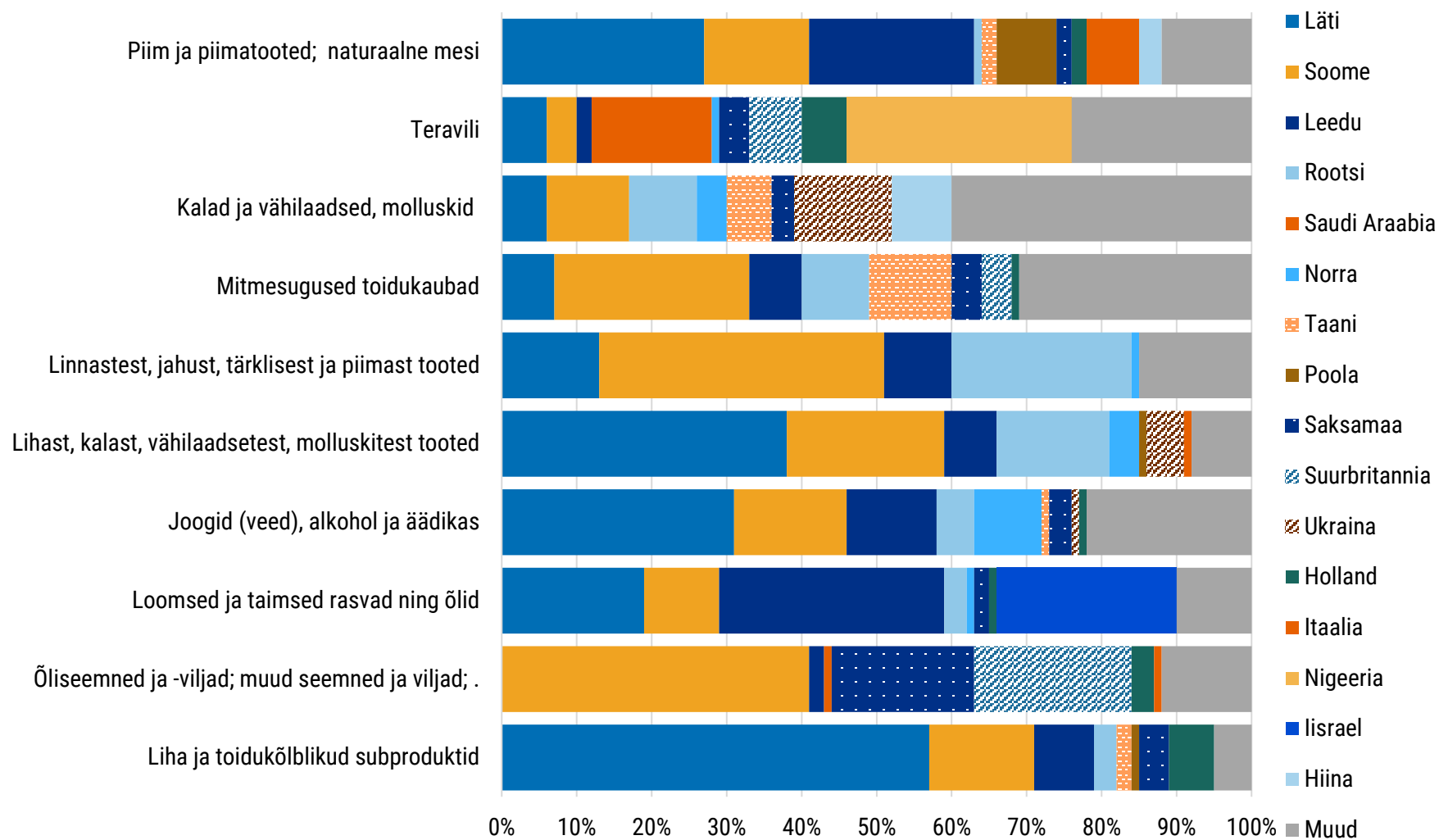
Põllumajandussaaduste ja toidukaupade TOP 10 sihtriiki

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeriumi arvutused

Eesti päritolu põllumajandussaadusi ja toidukaupu eksporditi 2021. aastal kokku 117 sihtriiki. Kõige enam eksporditi lähiriikidesse – Läti, Soome, Leetu ja Rootsi. Kolmandatest riikidest oli suurim kaubanduspartner Nigeeria, kuhu viidi nisu. Eesti päritolu põllumajandussaaduste ja toidukaupade müük kümnesse peamisesse sihtriiki moodustas ekspordikäibest 71%.

Eesti päritolu põllumajandussaaduste ja toidukaupade ekspordi 10 peamist kaubagrupperi

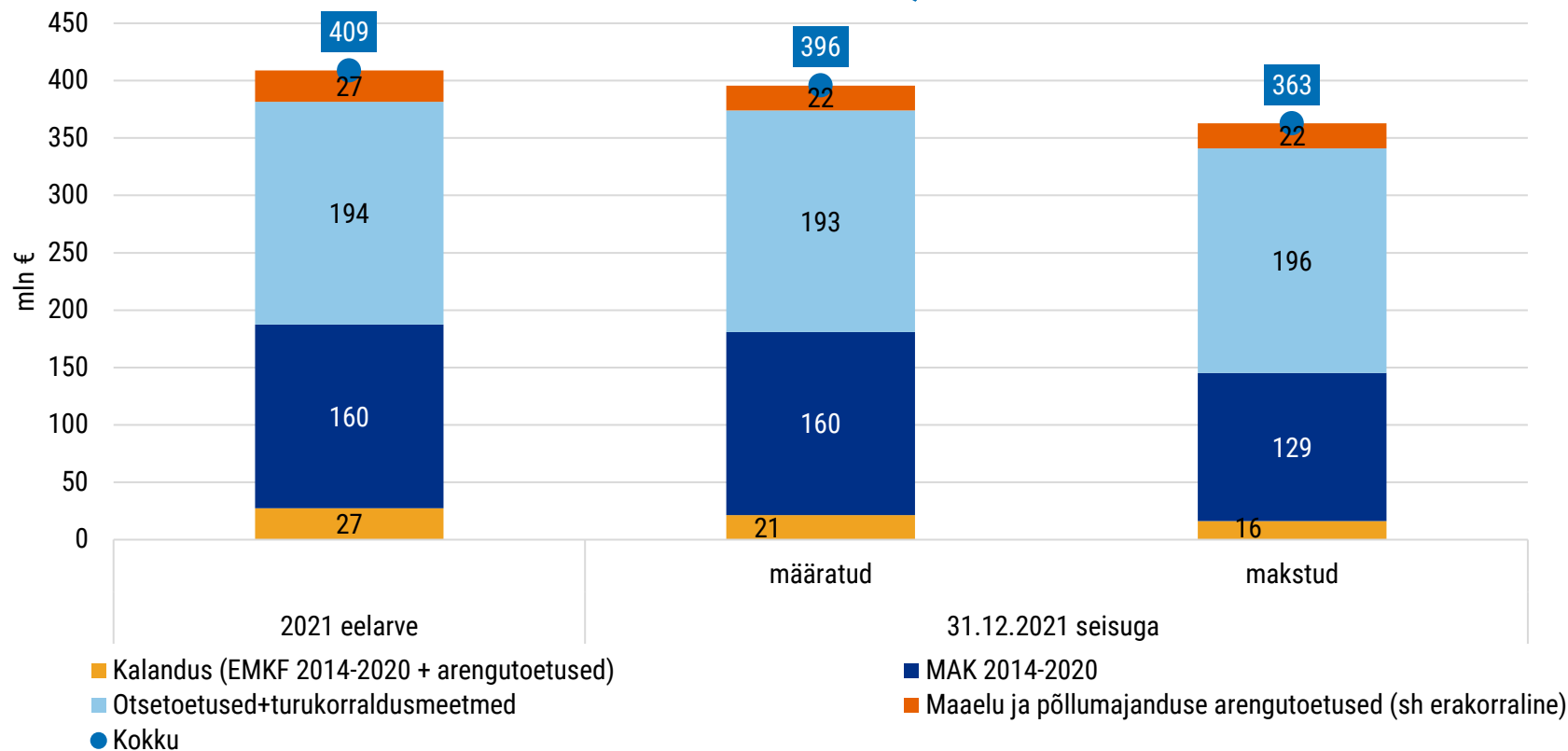

Allikas: Statistikaamet, Maaeluministeeriumi arvutused

Kaubagruppide lõikes veeti kõige enam välja piima ja piimatooteid, moodustades rohkem kui viiendiku (21%) ja sellest ~40% moodustas piima ja koore väljavedu.

Toetused

Toetused 2021, mln €

Allikas: Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet

Põllumajanduse, toiduainetööstuse, maaelu ja kaladuse toetuste korrigeeritud eelarve on 2021. aastal oli 409 mln eurot (sh MES-i kaudu antav põllumajandustootja erakorraline toetus 3,8 mln eurot).

31. detsembri seisuga oli erinevate taotlusvoorude tulemusel 2021. aastal toetusi määratud 396 mln eurot ja välja makstud 363 mln eurot. Kogu makstud toetussummast 87% rahastati EL fondidest. Otsetoetused ning turukorraldusmeetmed moodustasid makstud summast 54%; MAK 2014-2020 üleminekupeerioiditoetused 36%, maaelu ja põllumajanduse arengutoetused 6% ning kaladuse toetused 4%.